

היכל הבעש"ט

מאסף למשנת החסידות,
תולדותיה וגנזיה

שנה י"ד • גליון מ • קיץ תש"פ

היכל הבעש"ט

מאסף למשנת החסידות,
תולדותיה וגנייה

יוצא לאור ע"י

מכון הבעש"ט

מוסד להפצת תורת הבעש"ט

הרב נחום גרינוואלד

לייקוואוד

עורך

חברי המערכת:

הרב דוד אולידורט

ברוקלין

הרב ברוך אבערלאנדער

בודאפעסט

הרב מנחם מענדל קסטל

בני ברק

ISSN 1545-8423

Copyright © 2020

לשליחת מאמרים ותגובות:

Machon Habesht

37 Maplewood Terrace

Lakewood, NJ 08701

MachonHabesht@gmail.com

עיצוב ועימוד: לוי רבינוביץ

lyr5754@gmail.com

הגהה: מנחם מענדל אקסלרוד

Menachem3434@gmail.com

משולחן המערכת

ברגשי שמחה וגיל ניגשים אנו לנעילת שערי 'היכל הבעל שם טוב' הארבעים במספר. תודה לא-ל, ארבעים גיליונות עתירי תוכן יצאו לאור עד כה, עמוסים בענייני החסידות על כל היבטיה; ממרומי העיון ברעיונות הנשגבים של תורת החסידות ועד חקר הפרטים הפשוטים והצדדיים בהיכלי הקודש של חצרות החסידות לדורותיה.

נתייחד היכל זה בהיותו היכל מוגדל וחגיגי לרגל מלאת מאה שנה להסתלקות רבינו הקדוש כ"ק אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש זי"ע, שחלק נכבד מהיכלנו זה הוקדש לדמותו הקדושה והמאירה, ונקרא על שמו: 'היכל השלום'.

חלק זה הריהו בבחינת היכל מיוחד שבתוך ההיכל, וסביב לו באו שאר מדורי ההיכל ותאיו, המלאים וגדושים במיטב מאמרים מקוריים ובמבחר בירורים יסודיים הנוגעים במגוון פינות החסידות, כמתכונת הגיליונות הקודמים.

מדורי ההיכל הקבועים כוללים הפעם: תורות מהרה"ק מרוזין מכתב יד – במדור 'גנוזים'; דיון מעמיק מאת הרב אליהו מטוסוב במהות נשמתו של 'יהודי על פי תורת החסידות לאור שיטות המקובלים; מאמר מקיף על היחס בעולמה של החסידות לדברי הצדיקים הנראים כטעויות; בתחום תולדות החסידות הבאנו יומן אודות מסעו של הרה"ק בעל 'מנחת אלעזר' ממנוקאטש לארץ הקודש, המתורגם לראשונה מהונגריה. מאמר נוסף בעל ענין רב חושף את זיקתו המובהקת של בעל 'פנה עיניים', חניך בית מדרשה של וואלווין, לרעיונות חסידיים. כמו כן, באו בגיליון זה המשכו של המאמר המאלף על תולדות החסיד הקוצקאי רבי בן ציון אוסטרובר, והמשך הסקירה על השימוש בניגונים ממקורות זרים בחצרות החסידות, ועוד.

ב'היכל השלום' הבאנו מאמרים העוסקים במגוון תחומי חייו של רבינו הרש"ב מליובאוויטש: משנתו החב"דית העמוקה, על המשכיות שבה מחד ועל המיוחד והמחודש שבה מאידך; חזונו ופעולותיו להפצת לימוד החסידות; פרקים חדשים ומעניינים בדברי ימי חייו; מקורות חדשים על מפעל חייו – ישיבת 'תומכי תמימים' ועל פרקים בחיי חסידי, המעניקים נקודת מבט חדשה, ומהם שהיו עד עתה נעלמים מן העין, כפי שיראה הקורא.

תקוותינו שגיליון זה ימצא חן ושכל טוב בעיני קוראיו, ושתושלם מסרת מאסף זה – הרמת קרן החסידות ועידוד ההעמקה בה, ועל ידי הפצת מעיינות הבעל שם טוב הקדוש נזכה לקיום "קאתי מר", הוא מלך המשיח, במהרה בימינו.

המאמרים נכתבו על דעת הכותבים בלבד

כל הזכויות שמורות למערכת, ואין להדפיס או לפרסם מאמרים ומכתבים המובאים בקובצינו בלי קבלת רשות בכתב מהמערכת.

הקובץ הבעל"ט יופיע אי"ה בחודש תשרי תשפ"א

תאריך אחרון לשלוח חומר לא יאוחר מט"ו מנחם אב תש"פ

בתוכן:

מגנזי ההיכל	תורות על תהלים ומשלי	יג
הרה"ק מרוזין זי"ע		
מעין החסידות	נפש האלקית שבכל אדם מישראל לאור מקורות הקבלה	כא
הרב אליהו מטוסוב		
אור בהיכל	שירי נכר והעלאתם אל הקדושה במשנת הבעש"ט ותלמידיו הקדושים (ב)	מה
הרב י. י. דוב גרינוואלד		
אגרות הצדיקים	אישור והוספה להמלצת ראשי ק"ק מונקאטש	פה
הגה"ק בעל בני יששכר	לטובת הרב החסיד רבי יוסף זרח הורוויץ ממונקאטש	
היכל התפילה	סידור מוסקבה, סידורי הרב לאוואוט וסידור אדה"ז דפוס ראשון	קג
הרב יוסף צבי לידר	תגובה להנ"ל	קטו
הרב ברוך אבערלאנדער		
היכל השלום	בפתח 'היכל השלום'	קכא
הרב נחום גרינוואלד	יסודות בחסידות בדרושי אדמו"ר מהר"ש שנתבארו ונתלבנו	
הרב נחום גרינוואלד	בתורת בנו אדמו"ר הרש"ב	קלד
הרב נחום גרינוואלד	קוים למשנתו של אדמו"ר הרש"ב מליובאוויטש נ"ע בתורת חב"ד	קנז
הרב דוד רוב	תורת ה'קו' ו"סריקת" תורת חב"ד במאמרי אדמו"ר הרש"ב	קעט
הרב נחום גרינוואלד	פעולות אדמו"ר הרש"ב להתעוררות ללימוד החסידות בקרב חסידי חב"ד	קצז
הרב נח גרין	פענח רזא בספר 'תורת שלום'	רכו
הגאון רבי אברהם חיים נאה	בעניין מקוה בור על גבי בור כשיטת אדמו"ר הרש"ב	רמט
הרה"ק הרש"ב מליובאוויטש	תכנית הקמת ארגון להצלת החינוך היהודי ברוסיה	רנט
"דער איזראעליט"	ביקור בליובאוויטש מעדותו האישית של יהודי חרדי מגרמניה	רעא
הרב מנחם מענדל קסטל	הרב מלאזניא: הגאון רבי אברהם קלאצקין וקשריו עם אדמו"ר הרש"ב	רפג
הרב אלי' יוחנן גורארי'	תולדות משפחת וילנסקי (א)	שח

רבי אברהם וויינגארטען	זכרונות, סיפורים והנהגות מאדמו"ר הרש"ב	שלא
הרב מנחם מענדל קסטל	אשכבתא דרבי	שמז
רבי אברהם אליעזר הורוויץ	מכתבי חסיד בן דורם של אדמו"ר הרש"ב ובנו אדמו"ר הרי"ץ	שסח
מנחם שמערלינג	בירור תאריך כתיבת אגרת אדמו"ר הזקן אל הנגיד	תיא
	רבי אלכסנדר משקלאוו אביו זקנו של אדמו"ר הרש"ב	

דרכי החסידים		
הרב ברוך אבערלאנדער	הגישה החסידית לדרושי גדולי הדורות שיסודם	
	בפסוקים שלא כצורתם או בדברי חז"ל שלא כמשמעם	תכא

בני היכלא		
הרב נח גרין	רעיונות חסידיים במשנתו של רבי אריה ליב ילין בעל 'יפה עינים'	תסה

אלה תולדות		
הרב ישראל אלטר גרובייס	תולדות רבי בן ציון רבינוביץ מאוסטרובה מגדולי חסידי קוצק וגור (ב)	תעז
ר' יצחק לייב (איגנץ) הרמן	תיעוד חדש אודות מסע ה'מנחת אלעזר' ממונקאטש לארץ הקודש (א)	תקטו

זוטות		
הרב י.י. דוב גרינוואלד	פרסום ראשון: פרשיות המשוערות ככת"י ר' ראובן מיאנאוויטש	תקלט
הרב צבי יהודה יאזשעף	אודות ההקפדה החסידית שלא לאכול מצה שרויה בפסח	תקמא

תגובות	מכתבים שנתקבלו במערכת	תקמט
---------------	-----------------------	------